

כָּלְבָּרְדָּמְבָּקְסְּרָאָה

לארה, מיטוואך, כ"ב מנחט אב הרציב צענשער יאָהָרגאָנג סְדַּה, Środa, 24 sierpnia 1932 r. № 198

Łódź, Środa, 24 sierpnia 1932 r.

צָלְנוּסֶר יַאֲהָרְבָּנָג

לאדו, מיטוואה, כיב מנהם אב תרציב

Nº 198

כתובת המערכת: לודז, פולני 21, טל. 224-71. — 224-71, טל. פטריס אוזער, לודז.

**אפשר אפ' עז דעם טרייט אָרטיטריל –
פעראַנגט הימלער פּוֹי גערכט איז בּוּטטע
אוּיב נישט דראָהט ער מיט דעם שאָרפסטען קאמפ געגען דער רעג'ירונג**

בעד לין, 23 (ס. טעל). דאס איסטיהרען די טויט-אפרטילען איבער די פערמאנט 5 היטלעישע מערדער, דראטען זועדר עריגרונג מיט פאלטישע קאמפליקאציעס. ווילען זונט צו די צום היטלען אלין האט אוווקענישיקט צו די צום דראונגונג פון קיון שומ ריכטונג בוגע דעם אונס-טזיט-פער'םשטע פאל-ענדזן טעלערנאם:

בעד יגוניגס-דראכט, וויל דערמיט וואלט זי אליין שטעהען פאלצ'יאיש פולעמאטען.
אַתְּ דִי פָּאֶלְצִישׁ קְרֵיוֹעַן הַאֲלָט מִפְּנִים, אֲזַנְּתָה
שְׂרֻקְלִיכְעַד, בְּלוֹטְיגְעַן אַהֲרָטְילִיל, פִּיהְלָאָךְ זַהְדָּגָעַ
בְּזַנְדְּעַד מִיט אַיִּחְזָה מִיט אַבְּגָנְדְּפָנְדָּה אַזְנְבָּרְגִּינְצִיטְעַד
צְבָּעַן אַרְמְגָנְדְּבָּגְעַלְטָמִיט הַיְלָדְלִידָס שְׁתָרְמָדָה - הַיְלָדְלִידִיסְטָמָן, דָּאָרָף מִעְן וְרוֹדוֹאָרְטָעָן עַרְשָׁת אַיְן רַעַת,
זַהְדָּחָה אַיְן בִּיעַם וַיְיכְסָתָה אַיְן דִּי פָּאֶלְצִיזִי עַטְלִיכָּעַ טַעַג אַרְומָם.
פָּעַז קְיָין מַעֲהָרָהִילִיט, הַאֲלָט זִי פָּאָר דָּעַר גַּלְיכְּסְטָעַר
גַּעֲוֹעַן אַיְן שְׂתָדְמָדְגְּרִיטְקִיטִיט.
בַּעַד לִי, 23 (ספ. טעל).
בַּעַד לִי, 23 (ספ. טעל).

היטלעריסט געגעז שטאההעלמער
דער בידגש-קריג איז דיטשלאנד האוט נישט אוינט

פארם **רשלון-הארץ** **ריליאן ררמן-הארליך** **הייבט מיטוואר** **זעם 24 אוגוסט 8.30** **קומט פאר א** **פראגראם:**

השלשה אגדת
טראמו איעז-צופאהר 4 אונ 8.
פּוֹ וּוּלְטַ-בָּעֲרִיהַמְטָטוּ אַיְוּבָאָרֶן-סָאנְטָאָרֶן פּוֹן וּוּרְשָׁאוּעֶר סִינְגָּאנֶעֶן
שְׂמֻעָה וְתַשְׁמָה צִיּוֹן
הַלְּבָנָה

השנה החדשה

אלע פֿלְעַצָּעֶר צוֹם פֿרִיּוֹן

ריהמטער פידעט-סאליטט פון פאריזער אַנטערלָוֹאַטְרִיךְ אַזְמָעַת. סְגֻּמֶּס אַזְמָעַת דָּעַר בְּ-
צָוָן אַנְדָּסְפִּירְהָעָן 1) דָּעַר שְׁפָגְנִישָׂר סִימְפָּנִיָּעָן 2) בָּעֵג-שָׁם פָּנוּ בְּ-
אַרְקָעַטָּעָר פָּאַיְזָעָר וְשִׁידָּאָקָה מִימָּין

ברל דינרי טאפל אוויין. מארטערקייף פון בלעטטען: זעלמאנגוויטש, פעריקאָווער 12 (קונדיטורי), וויבערג, נאּו אַמיינְסְקָפֶן (קאנְטָה).
דיטאירי אין דער קאָטָע פון האָלָאנָו. מידט אָויס געדראָנג בי דער קאָסָע אין בעזָרגט אַיך מיט בילעטטען אין ערָטָרְקִיף.

אקטובנג! | Dr. בָּרְמַאי (Barmai) מִלְּגָנְהָרג

דאמז' מגאוץ שנידער מונטפיזער צעגעלנייאבא 15, ניואכט-הוּנְדָּרָה, דִּבְרָהָן-בְּרַבָּהָרָה.

53 פאמארסלא כוונת מושבם נספחה ב- 8-11-1948. קיריה און פון 8-4 אונאנגד. ציגעל-גאָם 11, טל. 126-02. מונטער-שוועכע בעהאנדלוונגן א. סעקספֿעלע בערגטונגנּן. ספְּצַיאַליסּט פֿון האָרֶץ. און לְוִינְגּן-קְראָנְקְהִיטְפּּן.

הו-ה' טוטואן, א. 1. מ. 24. נס. 18. פון 9-10 פריה, 3-4 און 8-9 אונגן.

פָּדָעַמְבִּיעַ אֲרֻדִינִירֶט אֵין שְׁתָאָפָעַן אֹוִיךְ פָּגָלְתָנוּ אֵין קָאַסְטִיבִּימָעַן
מִילְטַ% 30% בַּיְלִיגְנֶר

אַלְפָנֶט !! שְׂמָאֵן !! פְּלָנֶזֶת !!
צָוִילְבָּד, נִשְׁמָעָת אַוְתָּהֶן הַיְהֹוָה בְּגַשְׁלָבָטָנוּ פָּוּ דָאָר אַלְפָנֶטְינָגָר

הנשיאות עזב את ארצות הברית ושהה בבריטניה במשך שבועיים. מילר נזכר במאמריו כי הוא יתאריך את מלחמתו בבריטניה כמלחמה של רוח. מילר אמר כי הוא יתאריך את מלחמתו בבריטניה כמלחמה של רוח. מילר אמר כי הוא יתאריך את מלחמתו בבריטניה כמלחמה של רוח. מילר אמר כי הוא יתאריך את מלחמתו בבריטניה כמלחמה של רוח.

בנימיו שללאוש. 5000
באים גורינעם מאירק. 5007
צוריילגעטעהרט 4734

רעדאלן צייר איז בראָלְפַּעַן

די רעוואַלְצִיאָנוּ גַּעֲרָעָן האָבעָן בעוֹצָם די רַעְגִּירְוִינְגָּס-אַינְסְטִיטְוּצִים אֵיז רַיאָדָע-
וּשְׁאַנְיוּרָאָ. — מַלְיִתְעָר אֵיז אַיבְּעָרְנָעָןָנָעָ אַוּוֹת דַּעַר וַיַּתְפִּיְתַּחַדְשָׂה די רַעְוָאַלְצִיאָנוּ

לוֹפְטָ-רִיְזָעַ אַרְוֹם דַּעַר וּוּעַלְתַּ

טִיט 5 פָּאַסְאַושְׁיְרָעָן אַוּוֹת אַנְעָרָאָפְּלָאָן

בָּעָדְלִין, 28 (סְפָ). פָּאַסְאַושְׁיְרָעָן. דַּעַר פְּלִיחָעָר גַּעֲפִינְט זַיְק אַזְיָּזְבָּרְזְּעָן. דַּעַר דִּיְתְּשָׁעָר פְּלִיהָעָר גַּרְגָּנוֹ, וּוּלְכָעָר אֵיז אַלְפָסְקָה אָונְן פְּלִיתָה אָפְּקָהָן, פָּוּן דָּרָט אַרְיְבָרְגְּזְבָּרְזְּעָן דָּעַם אַפְּלָאנְטִישָׁעָן אַקְעָאָן, מַאְכָּבָּז וּפְשָׁעָט עַר אַיבְּעָר סִבְּרָר פְּלִיהָעָן קִיןְ רַוְּסָלָאָן אָזְצָמָא אַלְפְּרִיְזָעָן אַרְוֹם דַּעַר וּוּעַלְתַּחַדְשָׂה מִינְפָּק בְּעָרְלִין.

אַינְטְּעָרְבָּאָצָ. צְוּזָאָמְעָנְפָּאָהָר פְּרוֹ דַּעַמְאָקְרָאָטְלִישָׁעָ אַרְגָּאָצְיָעָס סְפָאָהָרָעָן אַרְוֹיָס פְּוּלִישָׁעָ דַּעַלְעָגָאָטָעָן

וְאָדָשָׁ, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). דַּעַר פְּוּרְיָהָר וִיכְבָּגָג אַרְיְזְגְּשִׁיקָט זַיְק דַּעַפְּטָאָפְּטָן
צָוָם אַינְטְּרָגְּאָצְיָאָנְאָלְפָן צְוָאָמְעָנְפָּאָהָר פָּוּן אָדוֹו. לִיְאָגְּזָנִיָּצָעָ, גְּרָאִילִיסָקִי אָונְן גַּעַוּ, סְפָנְאָטָאָר
דָּעַם עַרְשָׁעָן סְפָטְמָכְפָּר אַיְן אַמְּטָעָדָאָם הָאָס

אַרְנוֹטְעָרְוָאָסָעָר-שִׁיפְתַּבְּלִיְתָט 18 שָׁעָה

אַרְנוֹטְעָרָזָוּ וּוּאָסָעָר

אוֹן קָנוּ זַיְק נִישְׁתַּחַת אַרְוִיְסְבָּהָוּמָעָן אַוּוֹת דַּעַר אַיבְּעָרְפָּלָאָר

בָּעָדְלִין אַגְּנָפְרָעָן וּוּסְפָּר אַזְהָאָט אַיְן פְּעָרוֹיָה
וְאָדָשָׁ, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). דַּעַר פְּרָוִיְוָר פְּרָעָסְעָן בְּרָעְנָגָט סְעָנְסָאָצְיָאָנְגָּלְפָּעָן
יְרִיפָּאָת אַיְן צְוָאָמְעָנְחָאָגָן מִיטָּן גַּעַהְיָמְנִיְשָׁוְלָגָן אַזְיָּזְבָּרְזְּעָן
סְפָגָל מִיטָּן דַּעַר פְּרָאָנְגְּזִוְּשָׁעָר אַינְטְּרָאָסָעָר-שִׁיף
שְׁעָן דַּעַר מַגְּנָשָׁפָט. אַיְן אַיְן מַאְכָּרָאָז גַּעַשְׁקָרְבָּפָן
„אָרְגָּאָז“. דַּעַר פָּאָל אַיְן פְּרָגְּזָקְמָאָן פְּמָשָׁט דִּירָאָקָם
נַזְקִי 300 זְלָגְמָעָן פָּאָל קְאָפְּטָאָסָרָעָן. מִיטָּן דַּעַר
צָמָס, הָאָסָעָן 90/1 סְמָךְ פָּוּן אַגְּנָדָעָר אַיְן מַשְׁגָּב גַּעַזְעָרָעָן
אַמְּגָעָמָעָן 97 אַפְּצִיְעָן אַזְהָאָרָאָז. דַּעַר דְּרָמָגְנָט שִׁיף „אָרְגָּנָגָן“ הָאָסָעָן זַיְק אַרְאָפָּעָן.

טַעַמְסְטִיל-שְׁמְדָרִיךְ אַיְן עַבְּלָאָנד

וּוּעַט אַרְיְסְבָּרְעָכָעָן הַיְּנִטְיְגָעָן שְׁבַת

אַזְהָאָרָהָרְגָּלְלָר וּוּסְפָּר אַזְבְּרָכָבָעָן אַזְטְּרִיךְ
קָאָגְדָּקָאָגָעָן. אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
עַגְגָאָנָר אַיְן אַיְצָמָעָט בְּרָאָקָהָט מִיטָּן 2 נְרוֹאָסָעָן אַזְיָעָדָעָן אַזְוָהָן
טְרִיקְעָן, פָּוּן וּצְבָעָר-אַרְבִּיטְרָעָן אַזְיְסָפָּוּ-אַזְרִיכְטָילָן,
בְּעָלָעָט אַנְעָרְסָעָט שִׁיף „פְּרָאָמְטָאָזָעָס“. וּוּנְן צְוָנְעָן
גַּעַלְעָגְטָעָן אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

לְאָגָאָגָן, 28 (סְפָלְפָּאָגְנִיָּה). אַזְיָק 16 טְוִינְגָן אַזְיְסָפָּוּ-קָאָגָדָקָן
בְּעָלָעָט אַזְיְסָרָעָן אַזְיְסָרָעָן. וּוּנְן פְּרָאָמְטָאָזָעָן אַזְיְסָרָעָן.

ברוך קאלקסבלאיין

**די אימפרעזע טאר זיך נישט איבערחויז
זיך טהאו האלט די יידישׁ וועלט-האנפערטען צ פאר א פולשטיינדיג איברגען זאל**

לעומם ווי איזו צונזערסונגעהטען מענשען אונטער אין-דער מהאן, או דאס פאָחרען קיין גאנטערבעהמאָן, גאנגען וועלכער עס זענצען געוווען די לַיְיטַנְדֶּעֶט אַינְסְטָנְצְּעָן פֿון דָעֵר צִוְּנוֹיסְטִיכְּשֶׁר בעוועגונגן. אַנדְלַקְּן נַאֲךְ, וואָס דָעֵר גַּעֲזָוְטָמָעָר צִוְּ-בְּנִיטְשִׁישָׁר אַינְסְטִינְקְּטָן פֿון דָר. בחום גַּלְדְּמָעָן האָס טִיגּוּפְּרַעְעָרְגָּן.

וּזְיַי אַזְוִי קָאָן קְוָמָעָן צָוָם קָאנְגְּרָעָס, פֿרְעָנְטָן רַיְזִוְוָס פֿון דִי דָעַלְגַּעַטְסָעָן. וּזְיַי וואָס אַיז גַּעַטְסָעָן דָרְתָּהָן, וְעַסְעַת שְׂעַרְכָּטָמָעָן... אַז דָעֵר רַעֲזַלְעַטָּס פֿון דָעֵר קָאנְגְּרָעָפָן? מְבָרָגָט
פְּשִׁיטָא שְׁוִין דִי יְזָרְעָן, וועלכער לעבען אין גָלוֹת, אַז דָעֵר גָלוֹת אַיז בִּישְׁתְּ קִין פְּ-
שְׁטוֹכְדִיבָע, אַזְוִי פְּרַר צְמָחָאַיסְטִיעָז אַיז גַּעֲזָוְעָן נִימָשָׁת קִין פְּ-
דר מהאן. אַזְוִי פְּרַר צְמָחָאַיסְטִיעָז: ערְשַׁתְעַטְעַט, הַקְשָׁתְמָעָן

אַרְאָבָן־עֲרָפָאָרֶץ שְׁעִירָנָהִילֶט

א רואנו ערבעז שעטבליט

הערשתאוי די הויכע הייכילטע איבער דער ערֵד

בראפעסאר פילאר וועלען זילבע אינדרוקען אין דער סטראטאספערע

שעתה, ווועלען האבען וועהר אונ' אונגענעהמע רדייען.
די קסמייש טרטאלהָפּון, פֿון דער שׂוֹוַיזְצָרִישֶׁעַ
פראמ. פֿיקָרָט, וועעלכע מיר האבען בעפּרושאַט
שטפלען מיט זיך פֿאָר איזען פֿון די אינטער-
נדזוקען, מיר נעהמאן פֿון דעם בעריכת אוניגע
זע גַּדְרַיְיכָעַן וועעלכען עס איז רעקסָרָט. מיר
האבען זיך אַוְּטְמָנָהָיְבָעַן פֿון דער ערְדָלְיְיכָט ווי
פֿעדְעָר אָזְן אַצְּיָטָר גַּעֲטָנוּן האבען מיר בְּלוּזָן,
ווען די גַּבְּדָלָגְהָאָט זיך אַרְאָפְּגָלָאָט אַוְּפָ
דעָ ערְדָר.
טַמְכָּעַן קִין אַוְּסָאֵיהָרְגָּעָן, אַיְדָעָר אַיך הָבָּ
שׂוֹגְגָן שְׂטָדְרִירְט מִיְּנַעַן פֿערְצִיבְּגָנְגָעָן.

נישט די נשמה, נאר דער ווילען פון האבןעט

עַבְנָעֵרָאֵל שְׁלִיכָּעֶר וּוְעַגְעָנוּ זַיִן רָאַלְעַ אַיִן דְּעַרְדִּישְׁעָרְהַעֲנִירָנוּ

גונערעל שלייכער, דער איצטיגער פֿאָקטִי
פֿיהרע פֿון דער דיטשער פֿאָלִיטִיקְהַאט בע-
גן אַינְטּוֹרְיוֹאָד דעם קָרְעַסְפָּגְדּוּנָט פֿון
אייטִיקְפּֿן :

עס. אַיז פֿערהָן אַ מסע אַינְטּוֹלְגְּנָטָע
שְׁצָהָן, הַאט גַּזְאָגָט דַּעַר גַּעֲנָרָאָל, וּעֲלֵיכָע עַם
לְבָט אַ בִּיטָּע שְׁטָאָקָעָר וּוַילְעָן. עַם וּוְאלָט גַּעַל
זְעַהָר גַּעַל, וּעֲלֵיכָע אַינְטּוֹלְגְּנָטָע אַזְעִינָה.
דַּעַר אַזְעִינָה שְׁלִיכָעָר הַאט זִיךְ מַדְרָה גַּעַל
וּעֲלֵיכָע אַזְעִינָה שְׁלִיכָעָר :

כְּבִין זְעַהָר רַעֲלָגִיעַ, נִישְׁתָּאַיְן דַּעַם אַגְּ-
גַּעֲנָמָעָנָם זִין פֿון וּוְאָרָט. כְּגַעַה נִישְׁתָּאַיְן דַּעַם אַגְּ-
קִירְכָע, נִאָר אַיְךְ וּוְעָר רַפְּגִינְזָו, וּעֲלֵיכָע עַם קָומָט
זְעַהָר גַּעַל, וּעֲלֵיכָע אַינְטּוֹלְגְּנָטָע אַזְעִינָה...

שְׁזַוְן לְעָגָן, וְאַגְּטָע דַּעַר גַּעֲנָרָאָל שְׁלִיכָעָר,
אַיז אַגְּזָעָר סְעַהָלָר, וְאַס מִיר בָּאָדוֹן זִיךְ אַיְ-
שְׁקִיאָה, וּפֿון אַיְךְ שְׁמָעָת שְׁאָר עַפְּעָט אַזְעִינָהָדָע.
דַּעַם צְבִיעִיקִישְׁ דִּיגְוָן אַפְּטִימָוּם, עַס הַאט קִינְגָר
דַּעַן בְּעַשְׂלִים. אַזְעִיב מִזְעָל קֶלֶחֶר זִיךְ פֿאָרְשְׁטָלְעָן
אוֹ יְעַדְעַ מִינְגָט וּוְאָרָט אַט אַזְעִזְדָר טְוִיסְ-דָאָן אַיְ-
וּאָס דִּי מָוָרָא: צְוָיְרַלְעָרָן דַּעַם גַּעַמְפָן, דַּעַם
שְׁטָבָן. דַּאָס פֿאָרְמְפָנָעָן צְיִקְעַנְעָן מִיר פֿאָרְלָעָן.
גַּעַרְנָאָר לְעַפְּעָן כְּעַטְשָׁא אַיְיךְ אַיְין מִינְגָט? אַיְ-
בְּנִין שְׁטָעַנְדִּיגְגָרְיִיט צְיִזְעַהָפָן אַיְן דַּעַם לְעַטְטָעָן
וּוְעָגָן אַזְעִזְדָר אַט דַּאָס דְּזָוְעָגָן גַּעֲפִילָה פֿון דַּעַם נַחַתָּעָן.
זְוִיְינָר, אַיְדָזְוִינָע גַּעֲרוּזְוּקִים אַיז אַיְשְׁתְּמָפָהָר
חוֹדְגָות!

אַזְעִיב מַעַנְשָׁעָן קַעְנָעָן נִישְׁתָּאַפְּצָעָן בִּינְגָכְטָן.

ב' ג' לא לשבונגן-גשעעהנישען דורך מען
שטרעונג בעהאנדלאען לאט פרא און קאנטרקטס. נאר
קויים האס מען אונזונומען אַ גויסען בעשלאט.
דאָר מען איהָס פֿאָר יעדען פריז אַיסיפֿהוּן,
האט אַ שמייכָל
געטן דער גענדערט, האס אַיבְּרָגְּנוּמָן עפָּס
סְּבִּין גְּפֶּאָלְּגָעָן סְּבִּין יְתָהָר 1799. דער גְּלוּבָן
גענערט אַ שְׂמִיכָר הָאָט דָּן גְּרָעֵד וּזְעֵד
לייהרט פְּלוּעָן, אָוֹן יְעָדָס פְּאָלָק, וּיְעָדָר פְּוִין
אָגָן, מְזוּן הָאָבָּן אַיְן וּוָס צַיְגְּלוּבָן.
די פְּאָפָּן קָעָן אַזְּזִיד מִיט אַ זְּהָהָר לְבָעָנָס וּוּרְדָּה
געַן טָאן, נִישְׁת אַזְּהָזִיבְּנָדִיב די שְׂמִימָעָס פָּסָט
וְגַטָּן, אָוֹן אַיְהָר זְעַט די נִשְׁמָה פְּזָן קָהְבִּינְעַט?
זָגְּבוּן נִיְּזָן. די בָּרָקְטָמְדִיסְטִיך פְּזָן פָּאָן פָּאָפָּן
וּוּרְאָטָן.
האט דער גענערט אַ שְׂמִיכָר פְּעָרְגְּנְדִּיגְט אָזָוִי:
ג' נִשְׁמָה? נִיְּזָן! פְּסָקָן זַיְן — דער

**א שטעדטעל
מייט א טראדיציינ**

אין לUMBURG האבען מיט איזיגען יאהר
שפריך קינזער פון א זוינשער גימנאזיע "געשפיגען"
אלאיף עט קリストליכער רעליגיעזער פראנצעיג, איז
לאקטען האבען זוי גוואזרפערן שטיינעזער און פנד
להעה איז דעם קליבוועם שטעתעלעל אלשאן, אַשְׁמָלְבָּר
פָּאוֹזָאַט, חאָט זיך מיט אַמְּאל פָּעַדְגָּלוֹסֶט ד' זוינ
זְאַכְּרָתָהן דעם ביישפֿיל פון לUMBURG און זלאַטשׂען
אַזְנָבִּין אַזְנָבִּין זְאַכְּרָתָהן שטיינעזער.
הַזְּעַר הַעֲוֹלָמָדָת פִּין דֵי אַלְעָ "אִמְּפְּרוֹעָזֶס"
וועלכע וועחצען כלומראַט פְּרָאוֹזִיצְרָט דָּוָרָה יְהֻדָּעָן,
איוֹן. פְּרָשָׁעָת זִיה, אַיבְּעָרָאַל דָּעָר וְעַלְבָּר : דָּעָר
פְּאַקְּאַטְשָׁעָר אַזְנָבִּין לִיכְתְּגָלְבוֹינְגָּעָר הַמּוֹן טְרָעָט גְּלִיהָ
אוֹ אַזְנָבִּין אַרְטָה וּבְקָמָה צָו בְּהַמְּמָנוֹן פִּין דֵי "פִּיבְּדָד"
פִּין קְרִיסְטָלְבָּגְּנָתָהָן אַזְנָבִּין וְעַ מְעַט אַזְנָבִּין אַרְטָה
דֵי "גַּעַרְעַטְמִיגְּקִירְט".

די געישיכטע מלט "בעשפיגען" און "שענדען"
קירותיליכע פראצעטען דורך יודען אין נימט קיין
ביעז. איזידור י-חוס-ברית, שטאמטן פון פיטסטערדען
הו אונ אפערגליזיינע-שיין מיטעלאלטער, ווען מצען האט
שטארק גאגלאַט אין מאשפט, טיווילאנט, שדים,
רווחהּ. אט פון דער דאַיגעֶד תקופה שטאממען די
בלבולם וועגען יודישע לעסטענונגען פון קרטסטָ
לובען פראצעטען.

היבוט לעבען מיר אין מזור-איידראָפֿע אין א
תקופה פון א מאעדרנו-זידרטען מיטעלאלטער", ווען
אַזְלִיפָן באָזען פון פאנאַטיזום אין אַפערגליזיינען קעּ
בען בענין בעויסות מענטשן, מט וועלכע מען
לעבעט הונדרערשטער אַההען גוֹזָמָען בערשבּוּיט וועז
הען די נוילנדנטאָ בלגבילם אונ הלאַזְמָה

אוון אוניברסיטאות כלכליות באזען פון פאנטומים אוון צוירקנשטיינקיט וואקסען אוויס בי ארבז אועלבלע „בלילעה“, ווי לעמבערג, זלאטשען אוון לעתענס לישטן.
מען דארף האבען פערלויידען דעם לעתען בהענקעלע פערשטאנד אוון פעהיגקיטס באכטראונטן, כדי צו קעגען גלויעבן, או רוחהיגג יודען פון אוניברסיטה, וועלבלע זעגען צופרידען, וזה מטען דען

תשעפעט זוי נישט ווילען אין א שיינעם העלען
טהג בישט האבען קיון בעסערע ארבײיט, ווי גאנז
צ'ו זאראפען שטיינער אין א קristoliticuer פראר
צעסץ אוו צו לעסנערן א קristoliticען גאנטעס
דיינסטן.

אלשאן אין א קאיפיטעל פאר זיך, דאס שטע-
טעלע אין א קליגויבקען, א פיטשימאנטשיקען, אבער
העלאך אין עס די לעצטע יאהרען דרייך אין פער-
שיזען אנטיסעמיטישע ערפאהרוועגן. פערשטעהט
זיך, אן איבעראל מוואזין זיין געויסע סיבות, וועלכע
זאלען בערעדטיגען די אנטיטיעמיטישע אידיזטיט-
טונגען. אין אלשאן האט מען איינגעפונען, אן
אפרום חעם קאשציאל געפינען זיך יודישע הייזער,
און ווישט וויסט פון קאשציאל געפינען זיך חאלען,
אין וועלכע יוזען האנדולען... מיט אין זוארט,
זאה, יוזען זאלען זיך נישט א קערד טון, קומפני
זיך אלי, אונס אין שבוטה טון קאשציאל. די זאה
איין פערשטאנדליך, ווען מען בעהמת אין אקטן,
און דאס שטעטעלע אין א קליגזע און נישט פערבי-
צגיגין דעם קאשציאל אודער נישט צו זואינגען.
איין שכנות פון איהם אין אומגעלבַּן.
אלשאן אין אבער א שטעטעל מיט א טרא-
דייציע. מיט איזיגע זאה צורן האט מען גע-
רוזטט די איזיגע זויזיש האלעקרעמעד זוליב
דעם, וואס זוי האנדולען כלומרשת צו באהעט
הו קאשציאל. פערשטעהט זיך, אן די זאלעס
האבען זוי זאדרט געפינען שווין לאנגען אהרען,
אבער ערישט אין דרייטען יאהר-צעהבדליך פון 20-
סבן יאהרגאנטער האבען זיה מאונגען, פירומע קא-
טאליקען געכאפט, אן די האלעס געפינען זיך צו
באהעט פון קאשציאל און אויה דאן האט מען

בגבעמאנט אין אַחֲנָתָאָג אַשְׁטִיכָעָד "אַדְרָבוֹגָה" מיט
די הַקָּלָעָם. נְגַן הַאָט זַיִ פְּשָׁוֶת דַּעֲמָלָרִיט אָנוֹ פָּעָר
טוּרְבִּינָן דֵּי יַיְדִּישָׁע קְרָעָמָעָר.
די גַּעַשְׁיכְּבָטָע הַאָט דָּאָן מִיט אַיְינְגָעַ יַאֲחָד צְרוּיךְ
בְּעַפְתָּאָט אַת הַילְיכְּגָעַ אַפְּקָלָאָבָג אָנוֹ וּוּלְינָדָר קָאנָט
אָנוֹ אַזְחָה אַזְסָעָד וּוּלְלָנָעַ.
אָנוֹ אַט וּוּידָעָר אָנוֹ אַת בְּאוּינְגָעַ, מִיט אַיְינְגָעַ
יַאֲחָד שְׁפָעָטָעַ בָּאָה דָעַר מַעֲשָׂה "הַאֲלָעָס", הַאֲבָעָן
זַיִהָה דֵי זַלְפָעַן "פְּרָזָעַ לִוְתָן" אַרְוֹמָגָעָוָהָעָן, אָנוֹ
בְּנִישָׁט וּוּוִיטָן פָּזָן דַעַם קָאַשְׁצִיאָל גַּעֲפִיבָט זִיךְ דָּאָס
הַאֲזָוָן. פָּזָן דַעַם יַיְדָעָן קָאַזְלוֹאָסָוקִי. צִי אַיְזָן דָּאָט נִישָׁט
קָקִיָּן. גַּעַגְעַנְדָעָר מַאֲטָיו אָנוֹ אַת וּוּיסְטָעַל אַזְוָגָבָן
שְׁמָרָה ?
הַאָט מַעַז זַיִהָה טָאַקָּע מִיט דַעַם יַיְהָעָן אַגְּבָעַ
וּקְעָנָטַן, פָּוּנָקְטַן וּמִיט אַיְינְגָעַ יַאֲחָד צְרוּיךְ מִיט
די הַאֲלָעַ קְרָעָמָעָר. בָּאָה אַת פְּתִילָה אָנוֹ פְּרָאַצְעָסָע
הַאֲזָט מַעַן צְוִוָּשָׁעַן הַמּוֹן פְּרָאַשְׁפָּרִיט אַת קְלָאָגָג אָנוֹ
יַיִ פְּאַמְּלִילָעַ קָאַזְלוֹאָסָוקִי זָאָל הַאֲבָעָן כְּמוּרָשָׁת אַפְּ-
עַלְאַלְאַכָּט פָּזָן דָעַר תְּפִילָה אָנוֹ גַּעַזְאָרִיפָעַן שְׁטִיבָנָר
אָנוֹ זָעַר פְּרָאַצְעָסָעַן אָנוֹ דָעַר הַמּוֹן ? עַד הַאָט גַּלְיָיךְ
עַזְאָגִירָט אַוְיָה זַיִן שְׁטִיגָעָר. אַיְינְגָעַ הַוְּגָעָרָת
אַבְּגָוּטְרָגְעָה עַלְעָצָעַ פְּאַזְטָאַקָּעָר הַאֲבָעָן זִיךְ אַלְאָ
עַטְ�חוֹן צָוָם הַזָּוָן אָנוֹ מַעַן הַאָט עַס פְּשָׁוֶת אַנְגָּעוּהָיְבָעָן
אַבְּגָוּדְעָרְצָוּמָעָן.

דיאם ליאודער ליעבעז

פון דער האנדעלס-געריכט

געריכט מבטל געמאכט דעם אופאללאשטש פון דער בושעושינער פירמע "ברידער לעו"

דאם געריכט האט אויך דער בעטער זיבונגן פון דער קירמע אינוש. ציבולסקי. מיעושיעוועלס-אוון שותה" (פערטראקואווער 119) געוועהט בעווא-רען אסוחאלד גרעבש.

דאם אופאללאשטש מבטל בעמאנט. דעם אופאללאשטש מבטל בעמאנט.

אין שיוכת מיט דעם אופאללאשטש פון איזבק און זיין פרזי פיזיג ווילנרג. בעקורי.

דאם געריכט האט דער פירמע "מארטשין בעזיער (פאמארסקא 8) און אלס פינדייך גאנטערן דער סוחר דוד זינגןמן.

זיך אונטער אג אופאללאשטש דער פירמע זיך עפּן בען דאם געשפט און דעם אופאללאשטש איזק דער זולגען זיבונגן און אלס פינדייך זונזטזיזהויבען.

וועיגוט

ביב

24

נחם אב תרצ"ב

טאָג-נאָטִיצְעַן

צום ניעומ שול-יאָהָר

מֵיר לאָרוֹעָר גֶּרְוָיְנָקָן, אָוֹ שְׁמַנְיָגִידָג וּוּן-

סְּאָיוֹ גַּעֲזָעָהָעָן עַבְּגָרְגָּעָן, אָוֹ שְׁלַּוְעַסְּ הָאָט זִיךְ קְוּדָּמָ-

כָּל אַפְּגָעָהָעָפָּעָן דִּי יְוִישָׁש גַּגְעָנָן, אָוֹלְזָן אָוֹ גַּעֲזָעָ-

אָמִיסְבָּרְזָהָן אָוֹן דָּעַר טַלְעַפָּעָן-מִילִּין, אָוֹי אָוֹ גַּעֲזָעָ-

גַּעֲזָעָהָעָפָּעָן אָוֹן דִּי צִיְּתָעָן פָּן דָּעַר גַּרְוִיטָעָר טִיפָּסָ-

אַפְּגָעָהָעָפָּעָן אָוֹן דִּי צִיְּתָעָן פָּן דָּעַר גַּרְוִיטָעָר, אָוֹי אָוֹ גַּעֲזָעָ-

גַּעֲזָעָהָעָפָּעָן בִּי יְהָעָן אָוֹמְגָלִיק וּוּסְּסָהָמָן אָוֹן שְׁמַנְיָגִידָג-

דָּעַר יְוִידָּשָׁא בְּעַלְקָלְקָרְגָּוּן בִּי אָבוֹן אָוֹן שְׁמַנְיָגִידָג-

טוּן דִּי שְׁפָנְגָּגָן אָוֹן אַנוּמְשָׁרְקָיָהָן, אָוֹן וּוּפְלָגָר וּוּ-

טָרָפְּאִישָׁע הָאָט זִיךְ גַּגְעָנָן דָּעַר גַּרְוִיטָעָר, אָוֹן אָוֹסְּסָה-

צָהָג פֻּרְעָרְגָּעָט עָרְגָּעָט אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹן אַיְמָגָבָעָן-

צָהָג אָוֹרְבָּעָן אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹן אַיְמָגָבָעָן.

וּוּסְּסָהָמָן אָוֹסְּסָהָמָן אָוֹסְּסָהָמָן אָוֹסְּסָהָמָן אָוֹסְּסָהָמָן

לִיכְעָבָר קְרָוְיָהָמָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן

טָרָפְּאִישָׁע קְרָוְיָהָמָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן

אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן

סְּאָבָּעָרְגָּעָן-אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן אָוֹיְגָעָן-אָבָּעָרְגָּעָן

לִיכְעָבָר קְרָוְיָהָמָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן

קְרָוְיָהָמָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן זְהָבָעָן ז

